

ЛЕКЦИЈЕ ИЗ ПОЕЗИЈЕ

за децу немирној духа
Луис Гарсија Монтеро

Креативни центар

Наслов оригинала
Lecciones de poesía para niños inquietos
Luis García Montero

copyright © Luis García Montero

за издање на српском језику
copyright © Kreativni centar 2010

Напомена преводилаца
Песме *Зима, Пролеће, Јесен, Усџаванка за Елису, Песма о времену и Врџешка џаласа* препевао Дејан Алексић.
Превод песме *Врџешка* Федерика Гарсије Лорке преузет је од В. Р. Кошутића,
Целокупна дела, Сарајево 1971, 233–234.

Превеле
Јелена Башевић и Бојана Лакетић

Креативни центар

Велико хвала нашим просперорима
Луцы Антонију Монсоу Хуменесу,
Јасни Сиджановић, Срђи Саггерити,
Рајни Зраичевић и Ани Кузмановић
Тревожоци

Ирени и Ерисци, које су
ми помогле да напишем ову књигу.
И Мауру, ритаоцу Антонија Манага
и Густаву Агостра Бекера

• Нахрани
птичку
• Найми
зачоту
• Срежи собу
• Зариз улету

НІСМО
ми
тут

Нећемо започети ову књигу правећи се да смо глупи. То је прво што треба да нам буде јасно: ми нисмо глупи. Када помислимо на дечју збирку песама, сви очекују да нам кроз машту почне да маршира поворка животиња: мачићи, кучићи, мечићи – све саме животиње које се римују у деминутиву. Као да деца песници увек морају да буду међу животињама на селу, или у зоолошком врту, или да мисле на комшијиног пса.

Песма! Треба написати песму! И ето, изгледа да смо осуђени на то да смислимо причу о коњићу који је угледао паченце како лети високо изнад сеоцета да би упозорило овчицу да је с планине сишао гладан вучић да напуни свој трбушчић. А ако село заменимо зоолошким вртом, одмах видимо кавешчић пун мајмунчића, медведића који се купа у језерцету, као и фокицу и на њушци јој лоптицу. Од толико деминутива уста ће почети да нам личе на сурлицу неког мравоједића. Волите ли ви да једете мраве? Уместо да забадају нос у мравињак, песници обично вире кроз кључаоницу да би видели шта се збива иза врата. Они су прави радозналци.

Неке од песама о комшијином псу су занимљиве. Понекад пројури степеницама и преплаши госпођу с другог спрата, која је увек љута и има много велики нос, такав нос да на њега може да стане авион, такав нос да на њега може да се спусти десет мува величине десет хеликоптера, такав нос који сав поцрвени кад се наљути на комши-

јиног пса. Кад год помислим на госпођу с другог спрата, одмах се сетим њеног носа. Али људима се не свиђа да деца песници пишу стихове посвећене носини гунђала с другог спрата.

Комисијино куренце мора да појуре маченце,
које се њење на дрвенце и река док не оде
куренце, и настави да река све док се иза
ћопка не појави мишић с паренцејетом
сира у њушкници.

И, наравно,
све је то
илузо.

Уместо што умањујемо, можемо да увећавамо. Можемо да напишемо да

исина пројони маркетингу и да
мишина носи сирину у њушкеници.

Мако
увешавамо, и
даље је илузо

Али ствари се не мењају много. Уз то, с толиким сиром мишић би спорије трчао и брже би упао у мачкине канце.

Мислим да људи верују да смо ми, деца и песници, глупи. Због тога сви очекују да пишемо глупости о кучићима, пачићима, медвединама и вучинама.

Ако већ морамо да пишемо глупаве приче, мени се више свиђају приче о веш-машинама. Јесте ли приметили колико је веш-машина луда? Увек повучена и утучена, а одећа мирисна извучена.

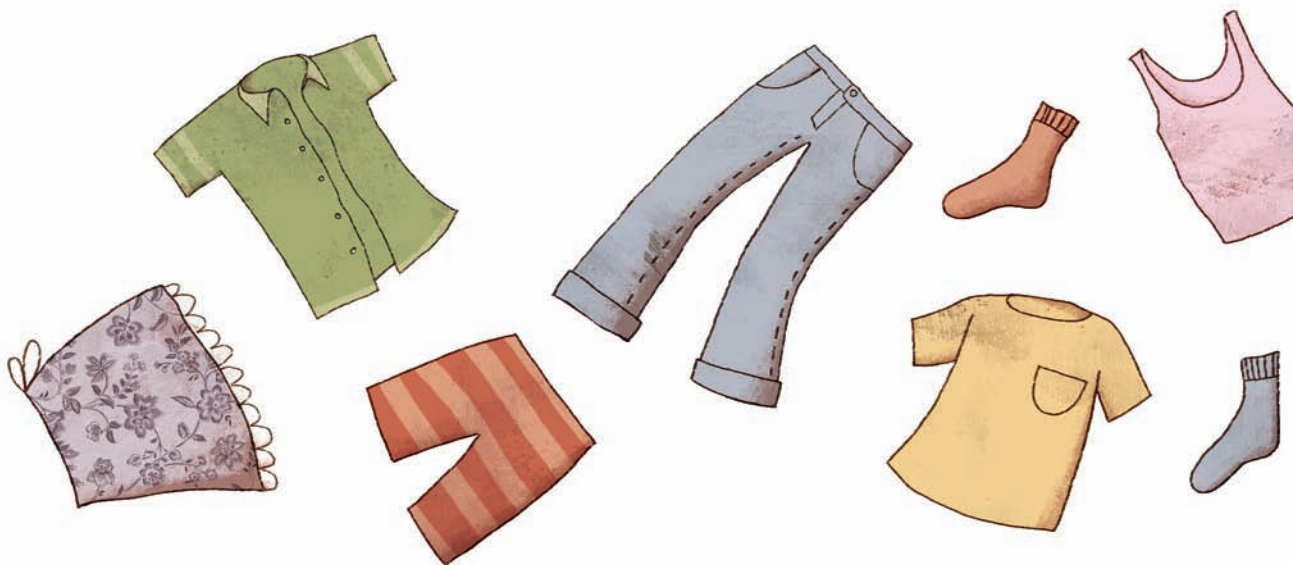
Сада не желим да правим лаке риме између
прашка и грашка,
сапуна и жбуна.

Не, ово је шала,
права шала!

Рима је важна јер служи да се привуче пажња на неке речи и да се игра њиховом музикалношћу. Али о свему томе говорићемо касније, јер је овако издвојено глупо повезати прашак и грашак.

Идемо даље. Дакле, ако већ морамо да пишемо о глупостима, јесте ли приметили колико је веш-машина луда? Увек морамо да будемо пажљиви, јер кад почне да тумба, отме нам све што носимо у џеповима: новчаник, папире на којима је написана нека адреса или број телефона, чланску карту библиотеке, жваке, било шта. Како се тек чудно веш-машине понашају према фотографијама! А некад им дође да се играју бојама и величином одеће. Постаје црвено оно што је било бело и мало што је било велико. Убацимо блиставобелу кошуљу, једну од оних што се носе на крштењима и свадбама, и када кренемо да је окачимо да се суши, нађемо се пред извиђачком униформом или клоновским оделом. Деси се да убацимо на прање тек купљене панталоне, а изненада изађу премале, као да су од пре две зиме, као да су читав век биле сакривене у најзавученијем углу ормана. Треба бити пажљив с луцкастим прозорчетом веш-машине зато што, поред воде и пене, веш-машине обично крију и веома опасне идеје.

Да би се написала песма, није неопходно причати о животињцама или провести викенд на селу. Поезија је понекад у углу кухиње, у орману, у огледалу из купатила, на улици која се види с прозора или у причама неких наших другова. Песма може да се сакрије у џеп једног друга, коме се никад ништа не дешава, или у џеп оног другог, коме се увек нешто дешава.

Зато ћемо морати да
причамо о много чему:
о времену,
о машини,
о речима,
о људима,
о градовима,
о мору.

И зато треба да научимо да гледамо.

Да би неко постао песник,
пре свега мора да научи да гледа.

Лекције из поезије за децу немирног духа
Луис Гарсија Монтеро
прво издање

Превод са шпанског

Јелена Башевић и Бојана Лакетић

Уредник

Анђелка Ружић

Илустрације

Маја Веселиновић

Типографске илустрације у стилу цака-цака
Душан Павловић

Лектор

Виолета Бадић

Графичко обликовање

Оливера Бајтајић Срејеновић

Фонт Санадер

Предраг Санадер

Фонт Миланковић

Оливера Стојадиновић

Фонти Санадер

Фонти Миланковић

Издавач

Креативни центар

Градиштанска 8

Тел.: 011 / 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659

e-mail: info@kreativnicentar.rs

www.kreativnicentar.rs

За издавача

мр Љиљана Маринковић, директор

Штампа

Тудинкум

Тираж

1.500

ISBN

978-86-7781-712-1

Садржај

Нисмо ми још	7
А нисмо ми деца из високог друштва	13
Наурилимо да гледамо	19
Настављамо да гледамо	27
Вет знамо да гледамо	33
Читајте најлас	41
Време	51
Још ствари и још времена о времену	57
Да ли се рађа или ствара?	67
Реч	73
Ми смо разговор	79
Речи које делимо	89
Тисање	91
Машина	97
Рима	103
Читање песме	109
Тисање песме	117

Луис Гарсија Монтеро (Гранада, 1958), познати шпански песник и професор шпанске књижевности на Универзитету у Гранади, објавио је више од двадесет пет збирки песама и неколико књига есеја. Добитник је најважнијих шпанских награда за поезију, међу којима су Национална награда за књижевност (1994) и Национална награда књижевности (2003). Сматра се једним од најпрестижнијих и најчитанијих шпанских песника. Његова поезија, којом покушава да истражи свакодневицу, припада токовима савремене шпанске лирике и намењена је читаоцима, а не песницима.

Како се пише песма? Зашто песник мора да научи да посматра свет око себе? Да ли се песник рађа или се ствара? Одговоре на ова и многа друга питања у вези са писањем даје познати шпански песник и професор шпанске књижевности Луис Гарсија Монтеро. Предавања овог професора пуна су духа и префињене лирике и нимало не личе на строге лекције из уџбеника. Намењена су младим читаоцима радозналост духа, који трагају за поезијом у свету који нас окружује.

ISBN 978-86-7781-712-1

www.kreativnicentar.rs